

Informatiebrochure AiNed ELSA Labs (2024 NWO call)

Nationale Groeifonds Programma AiNed

Het Nationale Groeifonds programma AiNed versterkt de concurrentiepositie van Nederland op het gebied van AI. AiNed is ontstaan vanuit de Nederlandse AI Coalitie in nauwe samenwerking met verschillende departementen met EZK als coördinerend departement.

Voor wie is deze informatiebrochure?

Deze brochure is bedoeld voor partijen die geïnteresseerd zijn in het opzetten en deelnemen aan één van de AiNed ELSA Labs.

Waarom het AiNed programma?

AI is een systeemtechnologie die in afgelopen jaren wereldwijd op hoog tempo verandering teweeg heeft gebracht. Tegelijkertijd moet geconstateerd worden dat de adoptiesnelheid bij Nederlandse bedrijven achterblijft bij andere ontwikkelde economieën. Ondanks de van oudsher sterke kennispositie worden – met uitzondering van bedrijven met een eigen (AI) onderzoeksafdeling – de economische kansen van AI relatief te traag en te weinig benut door het Nederlandse bedrijfsleven.

De AiNed aanpak

Het AiNed programma richt zich op verantwoorde ontwikkeling en inzet van AI in lijn met de Europese benadering. Nieuwe AI-technologie en businessmodellen anticiperen op Europese wetgeving, zijn betrouwbaar en mensgericht, en vermijden monopolies. Op die manier levert het programma een bijdrage aan toekomstige Nederlandse economische groei en strategische autonomie over de wijze waarop AI wordt toegepast.

In totaal bestaat het AiNed programma uit twaalf inhoudelijke programmaonderdelen gericht op innovatie, transitie, educatie, de kennisbasis en het ecosysteem. De onderdelen zijn gegroepeerd in een kernprogramma van vijf – op innovatie, transitie en educatie gerichte – programmaonderdelen, aangevuld met het flankenprogramma dat zich richt op specifieke doelgroepen en Europa.

Naast het versterken van focus en samenhang van de programmaonderdelen kent AiNed een focus op specifieke maatschappelijk-economische sectoren voor de kernprogrammaonderdelen. De keuze vloeit voort uit de beperkte middelen van het AiNed programma en de ambitie om maximaal impact te realiseren. Het gaat dus om sectoren met een grote maatschappelijk-economische impact waar Nederland al een sterke positie heeft en de inzet van AI de meest transitionele impact heeft voor wat betreft het behouden en uitbouwen van de sterke positie.

De gekozen toepassingsgebieden zijn gezondheid & zorg, mobiliteit, transport & logistiek, technische industrie, en energie & duurzaamheid. Meer informatie over het AiNed programma, programmaonderdelen, structuur, en samenhang is te vinden in het AiNed narratief (2023) via de website <https://www.ained.nl>

AiNed ELSA Labs (2024 NWO call)

De impact van AI als systeemtechnologie op de economie en maatschappij is groot en zal naar verwachting alleen maar toenemen. Tegelijkertijd roept het gebruik van AI allerlei ethische (E), juridische (L), maatschappelijk en economische (S) vraagstukken (A) op. Het AiNed programma geeft door AiNed

ELSA Labs deze vraagstukken nadrukkelijk een plaats omdat de ontwikkeling van de AI-technologie, maatschappelijke inbedding, en verzilvering van economische kansen hand-in-hand moeten gaan.

De AiNed ELSA Labs richten zich op onderzoek aan de hand van specifieke publieke en/of private casussen in vijf toepassingsgebieden waarvan de bevindingen bijdragen aan methoden, technieken en tools voor het realiseren van mensgerichte AI. Met mensgerichte AI wordt hier bedoeld AI in dienst van de mens en het algemeen belang:

- AI op basis van publieke waarden en mensenrechten;
- ELSA aspecten en technologie in samenhang bestuderen;
- Toetsen en (door)ontwikkelen van kaders en richtlijnen voor ontwikkeling mensgerichte AI.

Binnen deze call for proposals wordt in AiNed ELSA Labs onderzoek uitgevoerd dat bijdraagt aan de toepassing en doorontwikkeling van wetgevende kaders, zoals de AI Act en gegevensbescherming (zoals bijvoorbeeld GDPR), aan de hand van specifieke cases. De cases moeten binnen de hiervoor genoemde toepassingsgebieden vallen. De centrale onderzoeksvraag moet afkomstig zijn van ondernemingen en/of publieke organisaties, waarbij in alle gevallen sprake is van duidelijke en relevante economische impact van het onderzoek.

ELSA Lab projectvoorstellen vallen binnen één of beide van de volgende twee categorieën.

- *Onderzoeksvraag die ingaat op de ELSA aspecten van de toepassing van huidige relevante AI-regulering, zoals de AI Act en GDPR, voor specifieke cases binnen één van de vijf hierboven benoemde toepassingsgebieden. Het gaat dus om onderzoek naar de ethische, juridische en maatschappelijke gevolgen van de ontwikkeling van AI-toepassingen binnen de huidige regulerende kaders.*
- *Onderzoeksvraag die ingaat op de ELSA aspecten van de evolutie van toekomstige regulerende kaders onder invloed van opkomende AI-technologieën zoals generatieve AI en large language models, voor specifieke cases binnen één van de vijf hierboven benoemde toepassingsgebieden. Het gaat dus om een onderzoeksvraag die ingaat op de economische, juridische en maatschappelijke aspecten die van belang zijn om rekening mee te houden bij de ontwikkeling van opkomende AI-technologieën en toekomstige regulerende kaders daarvoor.*

Subsidieregeling en planning

- Het totale subsidiebudget is ongeveer € 6.8 miljoen.
- ELSA Labs kunnen een subsidie tot ongeveer € 1.7 miljoen aanvragen.
- Er worden vier ELSA Labs toegewezen. Per toepassingsgebied is in principe budget voor één toewijzing. Afhankelijk van de kwaliteit van aanvragen kan dit ook geen of twee toewijzingen zijn.
- Kennisinstituten kunnen subsidie ontvangen voor onderzoek, disseminatie en *citizen science*.
- Ondernemingen en maatschappelijke organisaties kunnen subsidie ontvangen voor industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling. Deze organisaties dragen ten minste € 600.000 bij aan eigen bijdrage, dat wil zeggen het verschil tussen de gemaakte kosten en ontvangen subsidie, of in-kind/cash bijdragen.
- Naar verwachting zal de *call for proposals* in Q1 in 2024 worden gelanceerd.
- NWO is verantwoordelijk voor de uitvoering van de call, het selectieproces en de contractvorming van de AiNed ELSA Labs.

De ELSA Labs dragen bij aan andere AiNed programmaonderdelen

- De resultaten van AiNed ELSA Labs worden opgeschaald voor brede toepassing bij ondernemingen, overheid, en maatschappelijke organisaties door netwerkactiviteiten.
- Het bestuur van AiNed zal een programmamanager aanstellen ter bevordering van de verbinding tussen toegekende ELSA Labs uit deze call en andere ELSA Labs projecten of initiatieven.
- Elk ELSA Lab neemt daartoe een werkpakket op dat bijdraagt aan schaalbare oplossingen voor mensgerichte AI, en de verbinding met andere AiNed onderdelen.

De AiNed ELSA Labs versterken strategisch het nationale AI-ecosysteem

- AiNed streeft een gebalanceerd portfolio van ELSA Labs na, en een uitstekende inbedding in het nationale AI-ecosysteem.
- Om die reden wordt gebruik gemaakt van kennis- en innovatieworkshops, georganiseerd door NWO samen met het bestuur van Stichting AiNed en de Nederlandse AI Coalitie.
- De tweedaagse workshops bieden de mogelijkheid om in gesprek te gaan over het nader uitwerken en/of combineren van onderzoeksideeën om zo brede consortiavorming te stimuleren en focus in het onderzoek aan te brengen. De eerste dag van de workshops zullen per toepassingsgebied zijn. Als tweede dag wordt een pitchsessie georganiseerd voor alle toepassingsgebieden met feedback van AiNed voor de volledige aanvraag.
- Deelname aan de workshops is verplicht voor hoofdaanvrager en technisch projectleider.

Kwalificeert mijn initiatief als een ELSA Lab, InnovatieLab, of Learning Community?

- **AiNed ELSA Labs:** Als het doel is om te onderzoeken op welke wijze wetgevende kaders, zoals de AI Act en gegevensbescherming (zoals bijvoorbeeld AVG), toegepast en doorontwikkeld moeten worden vanuit een samenhangende ethical, legal en social perspectief aan de hand van specifieke cases, dan past een initiatief bij AiNed ELSA Labs.
- **AiNed InnovatieLabs:** Als het doel is om concrete innovaties te bevorderen door AI-kennis op TRL-niveau 1-2 zo snel mogelijk naar het niveau van technologievalidatie en -demonstratie in specifieke toepassingsomgevingen (TRL 5) te brengen door middel van concrete AI-technieken, modellen, en tools, dan past een initiatief bij AiNed InnovatieLabs.
- **AiNed Learning Communities:** Als het doel is om werknemers en studenten gezamenlijk een leerproces te laten doorlopen aan de hand van een case, en daarbij het vergroten van moderne AI-kennis en -kunde voorop staat, dan past een initiatief bij AiNed Learning Community.

Contactinformatie

info@ained.nl
www.ained.nl

De inhoud van deze informatiebrochure is onder voorbehoud van het vaststellen van de inhoud van de definitieve regeling en daarom is het niet mogelijk hier enige rechten aan te ontlenen.

© AiNed, december 2023

